

μη μέλη ενός οργανισμού — που συστάθηκε με σκοπό την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχουν τα μέλη του από τον νόμο περί εφαρμογής της οδηγίας 68/414, περί δημιουργίας αποθεμάτων πετρελαίου και οι οποίοι επιθυμούν να εξαγάγουν προϊόντα που έχουν αγοράσει στην εγχώρια αγορά —, στερούνται παντελώς της δυνατότητας να αναζητήσουν τις εισφορές που έχουν

καταβληθεί υπέρ του οργανισμού αυτού ή δικαιούνται επιστροφής των εισφορών αυτών υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αρκεί να μην υφίσταται καμία διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ των προϊόντων που προορίζονται προς εξαγωγή και των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά εντός του οικείου κράτους μέλους.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ στην υπόθεση C-302/88 *

I — Νομικό πλαίσιο

Στις Κάτω Χώρες εφαρμόζεται ο νόμος για τη δημιουργία αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου (Wet Voorraadvorming Aardolieprodukten, στο εξής: WVA). Με τον νόμο αυτόν υλοποιούνται οι υποχρεώσεις οι οποίες είχαν αναληφθεί στο πλαίσιο του Διεθνούς Γραφείου Ενεργείας και απορρέουν ειδικότερα από την οδηγία 68/414/ΕΟΚ, της 20ής Δεκεμβρίου 1968 (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 39), σχετικά με τη διατήρηση αποθεμάτων ορισμένων προϊόντων πετρελαίου προκειμένου να αντιμετωπίζονται οι διακοπές στον ανεφοδιασμό.

Ο WVA καθορίζει τις « υποχρεώσεις δημιουργίας αποθεμάτων ». Όσοι, στις Κάτω Χώρες, « διαθέτουν στην αγορά » (παρασκευάζουν οι ίδιοι ή μέσω άλλων, εισάγουν οι ίδιοι ή μέσω άλλων) ορισμένα προϊόντα πετρελαίου υποχρεούνται να διατηρούν ορισμένα αποθέματα, οριζόμενα από τον νόμο, των προϊόντων αυτών. Ο Υπουργός Οικονομικών μπορεί να

απαλλάξει τους παραγωγούς από τις υποχρεώσεις αυτές υπό την προϋπόθεση ότι τρίτος δηλώνει ότι είναι διατεθειμένος να αναλάβει τις εν λόγω υποχρεώσεις. Στην περίπτωση αυτή, ο Υπουργός Οικονομικών μπορεί να αποφασίσει ότι ο εν λόγω τρίτος αναλαμβάνει πλήρως ή εν μέρει τις υποχρεώσεις αυτές. Η απόφαση του Υπουργού μπορεί επίσης να περιλαμβάνει διατάξεις τις οποίες ο τρίτος — ο οποίος ανέλαβε τις υποχρεώσεις — υποχρεούται να τηρήσει.

Γι' αυτόν τον σκοπό δημιουργήθηκε στις 7 Σεπτεμβρίου 1978 ο Stichting Interim Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieprodukten (οργανισμός — προσωρινό κεντρικό όργανο για τη δημιουργία αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου, στο εξής: ICOVA), σκοπός του οποίου είναι να αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις δημιουργίας αποθεμάτων που υπέχουν τα μέλη του και να τις εκπληρώνει για λογαριασμό τους. Από το καταστατικό του ICOVA προκύπτει ότι, μεταξύ άλλων, ο Υπουργός Οικονομικών διορίζει τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, μπορεί να δώσει οδηγίες οι οποίες πρέπει να τηρηθούν, μπορεί να αποφασίσει τη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

διάλυση του οργανισμού και εγκρίνει το σχέδιο προϋπολογισμού, καθώς και τους ετήσιους λογαριασμούς.

Τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο ICOVA για τη διατήρηση των αποθεμάτων καλύπτονται με συνδρομή που βαρύνει τις μετέχουσες επιχειρήσεις, συνδρομή αποκαλούμενη εισφορά. Η εισφορά αυτή αποκαλείται *verplichte voorgeaafdracht* (υποχρεωτική εισφορά για τη δημιουργία αποθεμάτων, στο εξής: VVA). Υπολογίζεται βάσει της ποσότητας των προϊόντων πετρελαίου (HFL ανά 100 λίτρα) που τίθενται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της χώρας. Πριν από τη δεκάτη πέμπτη ημέρα κάθε μηνός τα μέλη ανακοινώνουν στον ICOVA την ποσότητα των προϊόντων πετρελαίου που διέθεσαν στην εσωτερική αγορά κατά τον προηγούμενο μήνα. Τα μέλη υποχρεούνται να καταβάλλουν στον ICOVA μια αμοιβή επί των τελευταίων αυτών ποσοτήτων. Οι επιχειρήσεις-μέλη μετακυλούν γενικά τις εισφορές αυτές στους πελάτες τους μοιονότι ούτε ο WVA ούτε η ιδρυτική πράξη του ICOVA θεσπίζουν σχετική υποχρέωση.

Επειδή τα προϊόντα πετρελαίου τα οποία εξαγονται για ίδιο λογαριασμό δεν λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό των υποχρεώσεων δημιουργίας αποθεμάτων, τα μέλη του ICOVA δεν οφείλουν να δηλώσουν τις ποσότητες που έχουν εξαχθεί ή που βρίσκονται σε τελωνειακή αποθήκη (εικονική εναποθήκευση).

Όταν οι έμποροι προϊόντων πετρελαίου οι εγκατεστημένοι στις Κάτω Χώρες και μη μέλη του ICOVA προβαίνουν σε αγορές στην ολλανδική αγορά από επιχείρηση μέλος του ICOVA, η τιμή αγοράς περιλαμβάνει συνήθως την εισφορά VVA. Στην περίπτωση κατά την οποία οι έμποροι αυτοί, εφόσον « διαθέτουν στην αγορά » σχετικά μικρές ποσότητες προϊόντων πετρελαίου ή και καθόλου, επιθυμούν να εξαγάγουν τα αγορασθέντα προϊόντα

πετρελαίου, βρίσκονται σε μειονεκτική ανταγωνιστική θέση σε σχέση με τις επιχειρήσεις μέλη του ICOVA οι οποίες δεν οφείλουν να καταβάλλουν την εισφορά VVA επί των προϊόντων που εξαγουν.

Τον Σεπτέμβριο 1981 ο ICOVA θέσπισε κανονιστική ρύθμιση κατά την οποία οι εξαγωγείς έμποροι μη μέλη του ICOVA μπορούσαν, από 1ης Ιανουαρίου 1981, να ζητήσουν απ' αυτόν την απόδοση της εισφοράς VVA υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, ειδικότερα την προϋπόθεση ότι πρόκειται για παρτίδα προϊόντων πετρελαίου αγορασθείσα από επιχείρηση μέλος του ICOVA, η οποία παρτίδα εξήχθη ολόκληρη και απευθείας από τον ενδιαφερόμενο έμπορο. Στις 25 Φεβρουαρίου 1982 ο ICOVA τροποποίησε ορισμένα σημεία της ρυθμίσεως ως προς την απόδοση της εισφοράς για το οικονομικό έτος 1982. Εφεξής η απόδοση της εισφοράς μπορούσε επίσης να γίνει σε περίπτωση που η εξαγωγή γίνεται παρτίδα με παρτίδα. Αντίθετα, η ρύθμιση απαιτούσε ιδίως δήλωση αγοράς ανά τρίμηνο, το γνήσιο της οποίας έπρεπε να επιβεβαιωθεί από ορκωτό λογιστή μη έχοντα σχέση με την εταιρία. Με νέα τροποποίηση της ρυθμίσεως στις 14 Οκτωβρίου 1982 το ευεργέτημα της ρυθμίσεως επεκτάθηκε στις εξαγωγές που πραγματοποιήθηκαν το 1981 και επέτρεψε στους εξαγωγείς να υποβάλλουν τη δήλωση του ορκωτού λογιστή άπαξ κατ' έτος.

Ο νόμος τροποποιήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 1987 ώστε η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ επιχειρήσεων μελών και επιχειρήσεων μη μελών εξαλειφθηκε. Με τον τροποποιητικό νόμο δημιουργήθηκε ο *Stichting Centraal Orgaan Vooraadvorming Aardolieprodukten* (οργανισμός για τη δημιουργία αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου, στο εξής: COVA) στον οποίο ανατέθηκε η δημιουργία αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου. Η δημιουργία αποθεμάτων που εξασφαλίζεται από τον COVA χρηματοδοτείται από την εισφορά αποθεμάτων

επιβαλλόμενη από τον Υπουργό Οικονομικών και εισπραττόμενη από την Εθνική Φορολογική Υπηρεσία. Αυτή η εισφορά αποθεμάτων αποδίδεται σε περίπτωση εξαγωγής.

περί παραπομπής) είναι ασυμβίβαστη με το εν λόγω άρθρο;

II — Περιστατικά και διαδικασία της κύριας δίκης

Η Hennen Olie είναι έμπορος προϊόντων πετρελαίου με έδρα τις Κάτω Χώρες· αγοράζει προϊόντα πετρελαίου στην ολλανδική αγορά από επιχειρήσεις μέλη του ICOVA. Εναποθηκεύει τα προϊόντα αυτά σε δικές της δεξαμενές και τα παραδίδει κατά φορτία στους αλλοδαπούς πελάτες της. Επειδή δεν ήταν μέλος του ICOVA, αρχικά δεν μπορούσε να ζητήσει την απόδοση της εισφοράς VVD, ενώ από 1ης Ιανουαρίου 1981 μέχρι 1ης Ιανουαρίου 1987 μπορούσε να ζητήσει την απόδοση αυτή μόνον αν πληρούσε ορισμένες προϋποθέσεις, υποβαλλόμενη έτσι σε όχι ευκαταφρόνητα έξοδα.

Η Hennen Olie άσκησε το 1983 αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον του Arrondissementsrechtbank του Ρότερνταμ. Το 1985, άσκησε έφεση ενώπιον του Gerechtshof της Χάγης το οποίο, κρίνοντας ότι η επίλυση της διαφοράς μπορούσε να εξαρτάται από την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου και ιδίως από το άρθρο 34 της Συνθήκης ΕΟΚ, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου το Δικαστήριο αποφανθεί επί των εξής προδικαστικών ερωτημάτων:

- 2) Έχει σημασία για την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο ερώτημα 1 το ζήτημα αν η αναφερθείσα πιο πάνω διαφορά στην ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων μπορεί να συμψηφιστεί πλήρως ή εν μέρει βάσει κανονιστικών ρυθμίσεων που επιτρέπουν την απόδοση της προαναφερθείσας εισφοράς VVA, ρυθμίσεις που δεν έχουν θεσπιστεί από το ίδιο το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος; »

Η Διάταξη περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Οκτωβρίου 1988.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η ενάγουσα της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενη από τον T. R. Ottervanger, δικηγόρο Βρυξελλών, ο εναγόμενος της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενος από τους A. J. Braakman και P. Glazener, δικηγόρους Ρότερνταμ, η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον H. J. Heinemann, Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εξωτερικών, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Barents, μέλος της νομικής της υπηρεσίας.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων και να αναθέσει την εκδίκαση της υποθέσεως στο έκτο τμήμα. Πάντως, κάλεσε την Ολλανδική Κυβέρνηση να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις.

- « 1) Μπορεί το άρθρο 34 της Συνθήκης ΕΟΚ να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως εκείνη που περιγράφεται πιο πάνω (στη Διάταξη

III — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

1. Κατά τη *Hennen Olie BV*, το καθεστώς που ίσχυε στις Κάτω Χώρες μεταξύ Οκτωβρίου 1980 και 1ης Ιανουαρίου 1987 κατέληγε σε περιορισμούς επί των εξαγωγών υπό την έννοια ότι ο ανεξάρτητος εξαγωγέας δεν ήταν σε θέση να ανταγωνιστεί τους εξαγωγείς μέλη του ICOVA οι οποίοι δεν κατέβαλαν την εισφορά WVA κατά την εξαγωγή. Η ολική έλλειψη, αρχικώς, κανόνων σχετικών με την απόδοση της εισφοράς, καθώς και η μεταγενέστερη καθιέρωση πάρα πολύ πολύπλοκων και δαπανηρών κανόνων ήταν ικανές να παρεμποδίσουν και πράγματι παρεμπόδισαν τις εξαγωγές.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για μέτρα τα οποία εφαρμόζονται ειδικά στους εξαγωγείς και τα οποία, επομένως, εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 34 (βλέπε τις αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 1977, Επιτροπή κατά Γαλλίας, 68/76, Rec. 1977, σ. 51, και της 7ης Φεβρουαρίου 1984, *Jongeneel Kaas*, 237/82, Συλλογή 1984, σ. 483). Συνεπώς, η *Hennen Olie BV* προτείνει να δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα.

2. Ο ICOVA, *εναγόμενος της κύριας δίκης*, ισχυρίζεται ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν πρόκειται για εθνικά μέτρα τα οποία έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να περιορίζουν ειδικώς τα ρεύματα των εξαγωγών και να δημιουργούν κατ' αυτόν τον τρόπο διαφορά στη μεταχείριση μεταξύ του εσωτερικού εμπορίου ενός κράτους μέλους και του εξαγωγικού του εμπορίου, έτσι ώστε να ευνοείται ιδιαίτερα η εσωτερική αγορά του ενδιαφερόμενου κράτους (βλέπε, ιδίως, την απόφαση της 17ης Μαΐου 1984, *Denkavit*, 15/83, Συλλογή 1984, σ. 2171). Αντίθετα, κατά το μέτρο που ο WVA θα είχε ως αποτέλεσμα άνιση μεταχείριση μεταξύ

του εσωτερικού εμπορίου και των εξαγωγών, η άνιση αυτή μεταχείριση δεν ασκείται εις βάρος των εξαγωγών. Πράγματι, στον εγχώριο ανταγωνισμό τα έξοδα δημιουργίας αποθεμάτων μετακυλίνουν πάντοτε, ενώ για τις εξαγωγές τα ίδια έξοδα είτε δεν μετακυλίνουν είτε μετακυλίνουν κατά τον ίδιο τρόπο που θα μετακυλύνονταν στις εγχώριες συναλλαγές.

Κατά το μέτρο που ο WVA βαίνει πέραν της οδηγίας 68/414, δεν είναι ασυμβίβαστος προς το άρθρο 34 της Συνθήκης.

Επομένως, ο ICOVA προτείνει να δοθεί αρνητική απάντηση στο πρώτο ερώτημα.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, ο ICOVA προτείνει, στην περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση του άρθρου 34 της Συνθήκης, να δοθεί η απάντηση ότι παράβαση του εν λόγω άρθρου μπορεί να καλυφθεί από τις κανονιστικές διατάξεις οι οποίες επιτρέπουν την απόδοση της εισφοράς και οι οποίες δεν έχουν θεσπιστεί από το ίδιο το ενδιαφερόμενο κράτος εφόσον οι κανονιστικές αυτές διατάξεις έχουν ως αποτέλεσμα ότι οι ενδεχόμενες συνέπειες — οι οποίες δεν συμβιβάζονται προς το άρθρο 34 της Συνθήκης — δεν δημιουργούνται.

3. Η *Ολλανδική Κυβέρνηση* εμμένει στο ότι η υποχρέωση που επιβάλλεται με τον νόμο WVA σε εκείνους που διαθέτουν στην αγορά των Κάτω Χωρών προϊόντα πετρελαίου είναι μέτρο γενικής εφαρμογής που δεν έχει ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα να περιορίζει ειδικά τις εξαγωγικές ροές ώστε να μη προκύπτει απ' αυτό κανένα εμπόδιο στις εξαγωγές. Υπογραμμίζει το γεγονός ότι η υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων που θεσπίζεται με τον νόμο WVA απλώς συνδέει συγκεκριμένη υποχρέωση με το γεγονός της διαθέσεως των προϊόντων στην εγχώρια αγορά. Αντίθετα, τα

προϊόντα πετρελαίου τα οποία εξάγονται δεν λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό της εκτάσεως της υποχρέωσης δημιουργίας αποθεμάτων. Ωστόσο, όταν επιχείρηση υποκείμενη στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων πωλεί τα προϊόντα πετρελαίου σε αγοραστή εγκατεστημένο στις Κάτω Χώρες, η συναλλαγή αυτή λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό της εκτάσεως της υποχρέωσης δημιουργίας αποθεμάτων κατά το μέτρο που τα προϊόντα διατίθενται κατ' αυτόν τον τρόπο στην εγχώρια αγορά. Επομένως, τα έξοδα τα οποία σχετίζονται με την υποχρεωτική δημιουργία αποθεμάτων αναλαμβάνονται ανεξάρτητα από τη χρήση που ο αγοραστής επιφυλάσσει στα προϊόντα πετρελαίου που του παρέδωσε η επιχείρηση η οποία υπόκειται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων.

Η Ολλανδική Κυβέρνηση θεωρεί ότι το άρθρο 34 της Συνθήκης δεν συνεπάγεται ότι κανονιστική ρύθμιση όπως η θεσπιζόμενη με τον νόμο WVA είναι ασυμβίβαστη προς το άρθρο αυτό. Επομένως, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση· η αρνητική αυτή απάντηση καθιστά περιττή την εξέταση του δευτέρου ερωτήματός.

4. Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι φορολογικές επιβαρύνσεις που πλήττουν τα προϊόντα, καθώς και άλλες εισφορές (φόροι υπέρ τρίτων) εμπίπτουν στα άρθρα 12 έως 16 και 95 της Συνθήκης (η *Επιτροπή* παραπέμπει σχετικώς στις αποφάσεις της 4ης Απριλίου 1968, Fink-Frucht, 27/67, Rec. 1968, σ. 223, και της 22ας Μαρτίου 1977, Ianelli & Volpi, 74/76, Rec. 1977, σ. 557). Επομένως, η νομολογία παρέχει την απάντηση στο ερώτημα που υποβλήθηκε επικουρικώς στην προκειμένη υπόθεση. Παραπέμποντας στην απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 1979, Groenvelde (15/79, Rec. 1979, σ. 3409), η *Επιτροπή* διαπιστώνει ότι το άρθρο 34 της Συνθήκης έχει εφαρμογή όταν ένα μέτρο πλήττει τις εξαγωγές κατά τρόπο που δημιουργεί διάκριση. Το σύστημα της VVA δεν συνεπάγεται διάκριση εις βάρος των εξαγωγών καθόσον οι πωλήσεις στην εγχώρια

αγορά επιβαρύνονται πάντοτε από την εισφορά, ενώ οι εξαγωγές πλήττονται μόνον όταν διενεργούνται από επιχείρηση μη μέλος του ICOVA. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η εθνική παραγωγή και οι εξαγωγές τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισεως. Επομένως, πρόκειται μάλλον για διαφορετική μεταχείριση μεταξύ δύο εξαγωγικών ρευμάτων: τις εξαγωγές που διενεργούνται από επιχείρηση μέλος του ICOVA και τις εξαγωγές που διενεργούνται από επιχείρηση μη μέλος του ICOVA. Η Επιτροπή θεωρεί ότι αν το άρθρο 34 εφαρμόζεται αποκλειστικά σε περίπτωση διακρίσεως εις βάρος των εξαγωγών, το σύστημα για το οποίο γίνεται λόγος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αντίθετο προς τη διάταξη αυτή.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, η *Επιτροπή* θεωρεί ότι οργανισμός όπως ο ICOVA μπορεί να εξομοιωθεί προς το ολλανδικό Δημόσιο (βλέπε αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 1988, Beentjes, 31/87, Συλλογή 1988, σ. 4635, και της 24ης Νοεμβρίου 1982, *Επιτροπή* κατά Ιρλανδίας, 249/81, Συλλογή 1982, σ. 4005). Σχετικώς, υπογραμμίζει ειδικότερα το γεγονός ότι ο ICOVA διαδραματίζει κύριο ρόλο στην τήρηση των υποχρεώσεων δημιουργίας αποθεμάτων που υπέχουν οι Κάτω Χώρες, καθώς και το γεγονός ότι ο ICOVA βρίσκεται υπό τον πλήρη έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών.

Η *Επιτροπή* προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει αρνητικά στα ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο.

Όσον αφορά το άρθρο 95, η *Επιτροπή* υπενθυμίζει ότι αυτό εφαρμόζεται στις φορολογικές επιβαρύνσεις που πλήττουν τις εξαγωγές κατά τρόπο δημιουργούντα διακρίσεις (βλέπε απόφαση της 29ης Ιουνίου 1978, Larsen, 142/77, Rec. 1978, σ. 1543). Η προκειμένη υπόθεση δεν αφορά διάκριση εις βάρος των εξαγωγών. Ωστόσο, η *Επιτροπή* παρατηρεί ότι το

σύστημα της VVA, τόσο στην περίπτωση της μη αποδόσεως όσο και στην περίπτωση της υπό προϋποθέσεις αποδόσεως της εισφοράς πρέπει να χαρακτηριστεί ως εμπόδιο στις συναλλαγές. Θεωρεί ότι μπορεί να δικαιολογείται η άποψη ότι το άρθρο 95 της Συνθήκης έχει επίσης εφαρμογή σε φορολογικές επιβαρύνσεις οι οποίες, μολονότι δεν εισάγουν διακρίσεις, εντούτοις έχουν σαφώς και συγκεκριμένως ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση των συναλλαγών (βλέπε αποφάσεις της 4ης Απριλίου 1968, Stier, 31/67, Rec. 1968, σ. 347, και της 5ης Μαΐου 1982, Schul I, 15/81, Συλλογή 1982, σ. 1409).

IV — Απαντήσεις στις γραπτές ερωτήσεις του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο ζήτησε από την Ολλανδική Κυβέρνηση να απαντήσει στις εξής ερωτήσεις:

1) Μήπως στην πράξη όλοι οι εισαγωγείς και παραγωγοί προϊόντων πετρελαίου στις Κάτω Χώρες που υπόκεινται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων μετακυλίου στους πελάτες τους τα έξοδα που συνδέονται προς την υποχρέωση αυτή και σε ποιο μέτρο πράττουν τούτο; Μήπως κάθε επιχειρηματίας είναι εντελώς ελεύθερος να επιλέξει ο ίδιος τη μετακύλιση ή όχι των εξόδων αυτών; Τι νόημα έχει η ημερομηνία της 1ης Οκτωβρίου 1980;

2) Ποιες ήταν από 1ης Οκτωβρίου 1981 μέχρι 1ης Ιανουαρίου 1987 οι λεπτομέρειες εφαρμογής για τον υπολογισμό της αποδόσεως της εισφοράς υποχρεωτικών αποθεμάτων βάσει των ποσοτήτων των προϊόντων πετρελαίου που παρέδιδαν τα μέλη του ICOVA και εξάγονταν από εμπόρους μη υποκείμενους στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων;

3) Μήπως οι έμποροι προϊόντων πετρελαίου οι μη υποκείμενοι στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων και οι οποίοι αγόραζαν τα προϊόντα πετρελαίου από εισαγωγείς ή παραγωγούς μη μέλη του ICOVA μπορούσαν επίσης, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1987, να ζητήσουν την απόδοση των εξόδων που συνδέονται με την εν λόγω υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων, και αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος της τιμής πώλησής;

Η Ολλανδική Κυβέρνηση απάντησε ότι έως την 1η Ιανουαρίου 1987, ημερομηνία από της οποίας άρχισε να ισχύει ο νέος νόμος WVA, ο παλαιός νόμος WVA, ο οποίος άρχισε να ισχύει από 1ης Απριλίου 1977, επέβαλλε στους παραγωγούς και στους εξαγωγείς προϊόντων πετρελαίου να διατηρούν αποθέματα αντιστοιχούντα σε 90 και 70 ημέρες αντιστοίχως των πωλήσεών τους σε εγχώριους αγοραστές κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Από 1ης Απριλίου 1977 οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί και εισαγωγείς έχουν υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων υπό τους όρους που καθορίζονται με τον νόμο WVA. Τα έξοδα που συνδέονται με την τήρηση της υποχρέωσης δημιουργίας αποθεμάτων περιλαμβάνονται στο κόστος της επιχειρήσεως που υπόκειται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων. Η μετακύλιση στους αγοραστές των εξόδων που συνδέονται με την υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων αποφασίζεται από τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς ή εισαγωγείς. Για τον επιχειρηματία, η κατάσταση είναι επομένως η ίδια τόσο ως προς το κόστος αυτό, όσο και οποιοδήποτε άλλο κόστος (για παράδειγμα τις πρώτες ύλες, τις αποσβέσεις, τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης). Το ζήτημα κατά πόσον το κέρδος των παραγωγών είναι επαρκές για να καλύπτει όλα τα έξοδα του επιχειρηματία ή υπερβαίνει τα έξοδα αυτά εξαρτάται από τις περιστάσεις που επηρεάζουν την αγορά.

Οι κανόνες που εφαρμόζονται στις Κάτω Χώρες δεν προβλέπουν υποχρέωση πληροφόρησης των κρατικών αρχών σχετικά με το ζήτημα αν τα έξοδα που συνδέονται με την υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων μετακυλίνονται πραγματικά.

Από 1ης Οκτωβρίου 1980, επιτρέπεται στις επιχειρήσεις που υπόκεινται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων να αναθέτουν στον ICOVA την εκτέλεση μέρους αυτής. Από της ημερομηνίας αυτής τα έξοδα που συνδέονται με την υποχρεωτική δημιουργία αποθεμάτων μπορούν επομένως να αποτελούν έξοδα (VVA) τα οποία ο ICOVA καταλογίζει στο μέλος (τον εισαγωγέα ή τον παραγωγό που υπόκειται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων). Κατά το σύστημα αυτό, ο παραγωγός ή ο εισαγωγέας που υπόκειται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων μπορεί επίσης, χωρίς να υποχρεούται, να περιλάβει το κόστος αυτό στην τιμή την οποία αναγράφει στο τιμολόγιο του αγοραστή.

Οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η εισφορά υποχρεωτικών αποθεμάτων μπορεί να αποδοθεί από τον ICOVA καθορίζονται από τον ίδιο. Η κανονιστική ρύθμιση που εφαρμόστηκε το 1981 καθορίστηκε στις 10 Σεπτεμβρίου 1981. Με γνωμοδότηση της 14ης Οκτωβρίου 1982, η κανονιστική ρύθμιση βελτιώθηκε σε δύο σημεία για το οικονομικό έτος 1982. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόστηκε επίσης για τις εξαγωγές του 1981. Με ελάχιστες τροποποιήσεις, το κείμενο αυτό εφαρμόστηκε επίσης για το οικονομικό έτος 1983. Όσον αφορά το περιε-

χόμενο, το κείμενο αυτό εξακολούθησε να εφαρμόζεται έως την 1η Ιανουαρίου 1987.

Ο παραγωγός ή ο εισαγωγέας που υπόκειται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων μπορεί να αναγράφει στο τιμολόγιο του αγοραστή τα έξοδα που συνδέονται με την υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων χωρίς, όμως, να υποχρεούται να το πράξει. Οι σχετικές δυνατότητες προσδιορίζονται από τις περιστάσεις που διέπουν την αγορά. Όλα αυτά έχουν ως συνέπεια ότι, μετά από μια συναλλαγή, η επιχείρηση η οποία υπόκειται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων μπορεί να αποδώσει τα έξοδα υποχρεωτικών αποθεμάτων που περιλαμβάνονται στην τιμή πώλησής, αλλά δεν είναι υποχρεωμένη να το πράξει. Αυτό ισχύει τόσο για τους παραγωγούς και εισαγωγείς μέλη του ICOVA όσο και για τις επιχειρήσεις που υπόκεινται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων οι οποίες δεν είναι μέλη του ICOVA. Η υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων ισχύει για τις ποσότητες που διατίθενται στην αγορά των Κάτω Χωρών. Επομένως, η παράδοση στις Κάτω Χώρες συνεπάγεται συνέπειες όσον αφορά την ποσότητα που πρέπει να αποθεματοποιηθεί και, ως εκ τούτου, συνεπάγεται επίσης έξοδα για τον παραγωγό ή τον εισαγωγέα που υπόκειται στην υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων. Μόνον οι ποσότητες που εξάγει ο ίδιος ο παραγωγός ή ο εξαγωγέας δεν συνεπάγονται καμιά υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων.

T. F. O'Higgins
εισηγητής δικαστής